

28.02.2022

Asia/24

§ 166

Valtuutettu Eva Biaudetin toivomusponsi julkisten paikkojen, katujen, pysäkkien ja asemien valaistuksen riittävyyden järjestelmällisestä läpikäymisestä ja korjaamisesta

HEL 2021-005069 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 21.4.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Toivomusponsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 21.4.2021 (§ 86) nuorten aloitteita ajalta 9.6.-31.12.2020 kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Eva Biaudetin ehdottaman seuraavan toivomusponnen:

”Käsitellessään nuorten aloitteita kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet käydä järjestelmällisesti läpi julkisten paikkojen, katujen, pysäkkien ja asemien valaistuksen riittävyys ja korjata,

parantaaksemme aloitteessa esille nostettujen turvattomuuden kokemuksia nuorten tyttöjen ja naisten kohdalla samalla parantaen myös kaikkien turvallisuuden tunnetta ja viihtyvyyttä.”

Esitys perustuu toivomusponnosta saatuun kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon.

Lautakunta on lausunnossaan todennut, että kaupunki on rakentanut laajan 92 000 valopisteen ulkovalaistusverkon. Valaistusta suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään Helsingissä kansainvälisten, tieteelliseen tutkimukseen perustuvien valaistusstandardien mukaisesti.

Helsingissä on vuosittain 4 000–5 000 valaistusvikaa. Tiedossa olevat viat korjataan keskimäärin 2–4 päivässä, kun pimeitä valopisteitä on keskimäärin 1–2 prosenttia. Kaupunki on hankkinut oman räätälöidyn ulkovalaistuksen vianhallintaohjelmiston, johon voidaan ilmoittaa viat ja jonka tukemana ulkovalaistusverkon laadukasta toimintaa ylläpidetään tehokkaasti.

Turvalliseen liikkumiseen tarvittavan valomäärän pystyy mittaamaan, mutta turvallisuuden tunne on subjektiivisena asiana vaikeampi todentaa. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat valaistuksen lisäksi monet muutkin seikat. Mikäli käytössä olevat valaisimet ja optiikat toimivat kunnolla eivätkä esimerkiksi eteen kasvaneet oksat niitä varjosta, ei valaistuksen tulisi aiheuttaa turvallisuusongelmia.

Kaupungilla on tietokanta käytössä olevista valaisimista ja niiden lamppuista. Tietokannan perusteella pystytään määrittelemään lamppujen ja valaisimien optimaalinen uusimisjärjestys. Tällä hetkellä valaisimien osalta on kuitenkin saneerausvelkaa, mikä näkyy esimerkiksi valaisimien mustuneina peilioptiikoina tai himmentyneinä kupuina. Lisäksi useissa vanhoissa kevyttä liikennettä ja puistoja valaisevissa valkoisen valon valaisimissa joudutaan käyttämään niin kutsuttuja korvaavia lamppuja, koska EU-direktiivin myötä elohopealamput ovat myyntikielossa.

Korvaavat lamput ovat johtaneet kevyen liikenteen reittien valaistuksen laadulliseen heikkenemiseen, koska valaisimien optiikka ei toimi korvaavalla lampulla suunnitellusti, mikä on saattanut johtaa koetun turvallisuuden tunteen heikkenemiseen. Esimerkiksi kaupungin leikkipuistoista on tullut palautetta, että leikkipuistojen valaistuksen laatu on heikentynyt. Aistinvaraisin katselmuksin ja mittauksin voidaan selkeästi todentaa valaistuksen epätasaisuus, mikä ei ole valaistusstandardien mukaista. Lisäksi tarvittavien korvaavien lamppujen tuotanto on osin loppunut.

Helsingin ulkovalaistusverkon tiedossa olevat tekniset laatu puutteet poistuvat, kun Helsinki LED -hankkeen laajamittainen jatko mahdollistuu. Lediteknologia mahdollistaa hyvin ilkivaltaa ja olosuhteita kestäviä valonlähteitä suhteessa vanhoihin helposti vikaantuviin purkauslamp-puihin. Ledivalaistus kuluttaa vähän sähköä ja valo on valkoista, hyvin värejä toistavaa, värilämpötilaltaan miellyttävää ja erittäin tasaisesti valaisevaa. Ledivalaistus on etänä ohjattavaa siten, että valoa saataisiin juuri tarpeellinen määrä esimerkiksi nuorisotilojen sulkeutuessa.

Toivomusponnessa toivotaan, että laajamittaisesti selvitetään ja korjataan riittämättömiksi todetut valaistukset. Teknisesti heikotasoisen valaistus on kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon mukaan tiedossa. On kuitenkin todennäköistä, että myös muista syistä epätyytyttäväksi koettua pimeän ajan ympäristöä on olemassa.

Eri puolilla Helsinkiä on 50 nuorisotilaa. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että kaupunki toteuttaa kyselyn tarkemmista valaistukseen liittyvistä ongelmakohtista, jotta toivotut korjaavat toimenpiteet kyetään kohdistamaan oikein. Kyselyyn osallistetaan nuorisotilojen asiakkaat sekä nuorisoneuvosto. Helsinki LED -hankkeen yhteydessä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet korkeatasoisen valaistun ympäristön tuottamiseksi niissä kohteissa, joissa koetaan erityisiä puutteita pimeän ajan turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden näkökulmasta.

Kaupunkilaisten on lisäksi mahdollista antaa palautetta valaistuksen puutteista kaupungin palautejärjestelmän kautta.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Toivomusponsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

28.02.2022

Asia/24

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 16.11.2021 § 632

HEL 2021-005069 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta, että toivomusponnessa viitataan Lumia Pesosen aloitteeseen. Nuorisotalot ja valaistus tulevat tarpeeseen erityisesti Suomessa, jossa on talvisin kylmää ja tulee aikaisin pimeää. Ongelmana on turvattomuuden tunne, kun nuorisotalolta palataan pimeään aikaan kotiin. Ennen kaikkea tytöt joutuvat jatkuvan ahdistelun kohteeksi. Aloitteessa tuodaan esille, että tämä ongelma tulee kitkeä pois ja että turvattomuuden tunne koskee itse asiassa kaikkia iltaisin ulkona liikkuja. Kannattaisi tehdä selvitys, missä ahdistelua koetaan eniten.

Pimeän ajan liikkumisen turvallisuuden parantamiseksi kaupunki on rakentanut laajan 92 000 valopisteen ulkovalaistusverkon. Valaistusta suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään Helsingissä kansainvälisten valaistusstandardien mukaisesti. Standardit pohjautuvat tieteelliseen tutkimukseen siitä, miten pitää valaista. Kansainväliset valaistusstandardit pohjautuvat myös Aalto-yliopistossa tapahtuneeseen tutkimukseen ja suomalaisten tekemään standardoimistyöhön.

Valaistusvika- ja laatu-parannusyhdydenottoja tulee laajamittaisesti ja jatkuvasti. Helsingissä on valaistusvikoja vuosittain 4000 - 5000 kpl ja tiedossa olevat viat korjataan keskimäärin 2-4 päivässä, kun pimeitä valopisteitä on keskimäärin 1-2%. Vikakorjaus sekä valaistuksen parantaminen ovat jatkuvia prosesseja ja valaistuksen määriä myös mitataan tarvittaessa. Kaupunki on hankkinut oman räätälöidyn ulkovalaistuksen vianhallintaohjelmiston, johon voidaan ilmoittaa viat ja jonka tu-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

kemana ulkovalaistusverkon laadukasta toimintaa ylläpidetään tehokkaasti.

Valaistuksen tavoitteena on parantaa pimeän ajan turvallisuutta siten, että näemme turvallisesti liikkua ja että koemme olomme turvallisiksi ja viihtyisäksi olla ulkona. Valaistuksen tulee olla toteutettu siten, että kaikki kykenevät ja uskaltavat hyödyntää myös pimeään aikaan mittavia investointeja, kuten nuorisotaloja, katuja ja puistoja.

Turvalliseen liikkumiseen tarvittavan valomäärän pystyy mittaamaan, mutta turvallisuuden tunne on subjektiivisena asiana vaikeampi todentaa. Eri ihmiset kokevat olonsa turvattomaksi eri lailla ja itse kukin on viime kädessä oman turvallisuudentunteensa paras asiantuntija. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat monet muutkin seikat kuin vain valaistus ja puhutaankin nk. turvallisuuden maantieteestä. Käytettyjen valaisimien ja optiikoiden toimiessa kunnolla, ei valaistuksen takia turvallisuusongelmia pitäisi olla, ellei sitten valaisin ole rikki tai sen eteen kasvaneet oksat varjosta valaisimia.

Kaikki valaisimet, niiden lamput ja ikätiedot ovat tietokannassa, joten on tiedossa, mitkä lamput ja valaisimet tulisi uusia missäkin järjestyksessä. Tällä hetkellä valaisimien osalta on kuitenkin saneerausvelkaa, mikä näkyy esimerkiksi valaisimien mustuneina peilioptiikoina tai himmentyneinä kupuina. Lisäksi useissa vanhoissa kevyttä liikennettä ja puistoja valaisevissa valkoisen valon valaisimissa joudutaan käyttämään nk. korvaavia lampuja, koska EU-direktiivin myötä elohopealamput ovat myyntikiellossa. Korvaavat lamput ovat johtaneet kevyen liikenteen reittien valaistuksen laadulliseen heikkenemiseen, koska valaisimien optiikka ei toimi korvaavalla lampulla suunnitellusti. On jouduttu tinkimään ennen kaikkea valaistuksen tasaisuudesta. On täysin mahdollista, että koettu turvallisuuden tunne on heikentynyt. Kaupungin leikkipuistojen edustajilta onkin tullut palautetta, että leikkipuistojen valaistuksen laatu on heikentynyt. Aistinvaraisin katselmuksin ja mittauksin voidaan selkeästi todentaa valaistuksen epätasaisuus. Vaikka missään ei ole liian pimeää, luo valaistuksen voimakas epätasaisuus epämiellyttävää ja hyvin mahdollisesti turvattoman tuntuista ympäristöä. Epätasainen valaistus ei ole myöskään valaistusstandardien mukaista. Huolestuttavaa on myös, että tarvittavien korvaavien lampujen tuotanto on jo osin loppunut.

Helsingin ulkovalaistusverkon tiedossa olevat tekniset laatupuutteet poistuvat rahoitustilanteen salliessa Helsinki LED -hankkeen laajamittaisen jatkamisen. Ledivalaistus kuluttaa vähän sähköä ja valo on valkoista, hyvin värejä toistavaa, värilämpötilaltaan miellyttävää ja erittäin tasaisesti valaisevaa. Ensimmäiset 2000 ledivalaisinta tuovatkin nyt 115 000 euron vuosittaiset säästöt sähkökuluissa ja valaisimien takai-

sinmaksuaika on vain viisi vuotta. Ledivalaistus on myös etänä ohjattavaa siten, että valoa saataisiin juuri tarpeellinen määrä esimerkiksi nuorisotilojen sulkeutuessa. Edelleen lediteknologia mahdollistaa hyvin ilki-valtaa ja olosuhteita kestäviä valonlähteitä suhteessa vanhoihin helposti vikaantuviin purkauslamppuihin. Oikein suunniteltu ja toteutettu ledivalaistus mahdollistaa parhaan mahdollisen turvallisuuden tunnetta edistävän valaistuksen siten, että kaupungille siitä ei tule kustannusrasitetta, vaan päinvastoin luo säästöjä lyhyen takaisinmaksuajan kautta.

Toivomusponnessa toivotaan, että laajamittaisesti selvitetään ja korjataan riittämättömiksi todetut valaistukset. Teknisesti heikotasoisen valaistus on edellä kuvatun mukaisesti siis tiedossa. On kuitenkin todennäköistä, että myös muista syistä johtuvaa epätyytyttävää pimeän ajan ympäristöä on olemassa. Eri puolilla Helsinkiä on 50 nuorisotilaa. Toteutetaan kysely osallistaen nuorisotilojen asiakkaat sekä nuorisoneuvosto kyselyllä, jotta saataisiin tietoon tarkemmat valaistus- ja muut ongelmakohdat. Siten toivotut korjaavat toimenpiteet kyetään tekemään oikein kohdistetusti. Helsinki LED -hankkeen yhteydessä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet korkeatasoisen valaistun ympäristön tuottamiseksi niissä kohteissa, joissa koetaan erityisiä puutteita pimeän ajan turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden näkökulmasta.

Käsittely

16.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Silja Borgarsdottir Sandelin: Ehdotan, että lausuntoehdotuksen viimeiset lauseet muutetaan muotoon:

Eri puolilla Helsinkiä on 50 nuorisotilaa. Toteutetaan kysely osallistaen nuorisotilojen asiakkaat sekä nuorisoneuvosto kyselyllä, jotta saataisiin tietoon tarkemmat valaistus- ja muut ongelmakohdat. Siten toivotut korjaavat toimenpiteet kyetään tekemään oikein kohdistetusti. Helsinki LED -hankkeen yhteydessä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet korkeatasoisen valaistun ympäristön tuottamiseksi niissä kohteissa, joissa koetaan erityisiä puutteita pimeän ajan turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden näkökulmasta.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Silja Borgarsdottir Sandelinin vastaehdotuksen.

09.11.2021 Pöydälle

Esittelijä

va. kaupunkiympäristön toimialajohtaja

28.02.2022

Asia/24

Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Olli Markkanen, yksikön päällikkö: 310 39559
olli.markkanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566